

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๒๑๖/ว ๐๕๓๑

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ศาลากลางจังหวัดสมุทรสงคราม
เลขที่ 1400
วันที่ 10 ก.พ. 2560
เวลา 10-29

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอิสรภาพค กทม. ๑๐๒๐๐
รับเลขที่ 245
10 ก.พ. 2560
เวลา

เรื่อง การตรวจสอบประสิทธิภาพของมาตรการผังเมืองเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ด่วนมาก ที่ ตผ ๐๐๑๓/๐๒๕๑ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๐

ด้วยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบการจัดการภัยพิบัติ เรื่อง ประสิทธิภาพของมาตรการผังเมืองเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย ของกระทรวงมหาดไทย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อประเมินการคำนึงถึงการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยของการวางแผนผังเมือง รวมทั้งประเมินการพิจารณาอนุญาตและการติดตาม ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินและการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างเป็นไปตามผังเมือง และกฎระเบียบ ข้อบังคับอื่นที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเลือกตรวจสอบผังเมืองรวม จำนวน ๙ ผัง ในพื้นที่จังหวัดที่มีสภาพปัญหาน้ำท่วมและเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ จำนวน ๖ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ พระนครศรีอยุธยา ชลบุรี ระยอง ภูเก็ต และกรุงเทพมหานคร รวมถึงสุ่มตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๐ แห่ง และสำนักงานเขต จำนวน ๓ เขต ผลการตรวจสอบมีข้อตรวจพบและข้อเสนอแนะ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อสร้างความตระหนักและการให้ความสำคัญกับมาตรการผังเมืองอันเป็นมาตรการที่ไม่ใช้สิ่งก่อสร้างและเป็นมาตรการสำคัญตามมาตรการหนึ่งในการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยและเพื่อการพัฒนาประเทศเกิดความสมดุล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาสิ่งก่อสร้างกีดขวางทางน้ำ ทั้งสิ่งก่อสร้างของภาครัฐและเอกชนที่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพในการระบายน้ำของทางน้ำสาธารณะ อันเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาน้ำท่วม โดยเฉพาะในเขตเมืองและชุมชนเมือง จึงขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน แล้วรายงานผลการดำเนินการให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและกระทรวงมหาดไทยทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกษญา บุญราช)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กลุ่มงานตรวจสอบภายในระดับกระทรวง

โทร. ๐ ๒๖๒๒ ๒๕๔๑

โทรสาร ๐ ๒๖๒๒ ๒๕๔๒

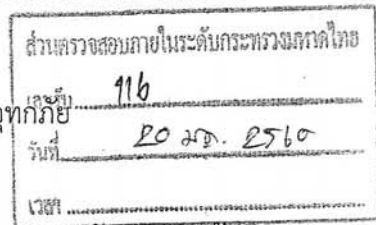
“...เงินแผ่นดินนั้น คือเงินของประชาชนทั้งชาติ...”
พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ด่วนมาก
ที่ ตผ ๐๐๑๓/ ๐๒๕๖

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๑๗ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง การตรวจสอบประสิทธิผลของมาตรการผังเมืองเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย
เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการตรวจสอบประสิทธิผลของมาตรการผังเมืองเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย
จำนวน ๑ เล่ม

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบการจัดการภัยพิบัติเรื่อง ประสิทธิภาพของมาตรการ
ผังเมืองเพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย ของกระทรวงมหาดไทย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อประเมินการ
คำนึงถึงการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยของการวางและจัดทำผังเมือง รวมทั้งประเมินการพิจารณาอนุญาต
และการติดตามตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินและการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างเป็นไปตามผังเมือง และกฎ ระเบียบ
ข้อบังคับอื่นที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเลือกตรวจสอบผังเมืองรวมจำนวน ๙ ผัง ในพื้นที่
จังหวัดที่มีสภาพปัญหาน้ำท่วมและเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ จำนวน ๖ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่
พระนครศรีอยุธยา ชลบุรี ระยอง ภูเก็ต และกรุงเทพมหานคร รวมถึงสุ่มตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๐ แห่ง และสำนักงานเขตจำนวน ๓ เขต ผลการตรวจสอบปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย
ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. การวางและจัดทำผังเมืองส่วนใหญ่ยังคงคำนึงถึงการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยไม่เพียงพอ
โดยพบว่า การประเมินความเสี่ยงอุทกภัยเพิ่งเริ่มมีการกำหนดไว้ในขั้นตอนการออกแบบผังเมืองในปี
พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับยังไม่มีการระบุข้อมูลความเสี่ยงอุทกภัยที่เพียงพอไว้ในผังเมืองรวมซึ่งเป็นผังที่มีผล
บังคับใช้ตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood plain) ข้อมูลทางน้ำผ่าน (Flood way)
และข้อมูลพื้นที่น้ำหลาก (Flood fringe) ทำให้ประชาชนไม่ทราบว่าพื้นที่ใดมีสภาพเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือ
เป็นพื้นที่ทางน้ำผ่าน อันจะส่งผลให้ประชาชนอาจตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่เสี่ยงปัญหาอุทกภัย อีกทั้ง
ผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่งมิได้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะเพื่อป้องกันปัญหาการก่อสร้างกีดขวางทางน้ำ
เนื่องจากเป็นเพียงแค่ผังนโยบายซึ่งกำหนดเพียงทิศทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม ส่งผลให้การ
ก่อสร้างถนนของแต่ละหน่วยงานมีการออกแบบระบบการระบายน้ำที่ต่างกันไป โดยเฉพาะขนาดของท่อ
ระบายน้ำซึ่งเมื่อมีขนาดที่ต่างกันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการระบายน้ำรวมของถนนสายทางนั้น นอกจากนี้
จากการตรวจสอบยังพบว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบในการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมไม่ได้นำผังแสดงโครงการ
คมนาคมและขนส่งไปใช้ในการปฏิบัติงานแต่อย่างใด

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการผังเมืองและกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพบว่ามีความเสี่ยงที่จะพิจารณาอนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินและก่อสร้าง
สิ่งปลูกสร้างไม่เป็นไปตามกฎหมาย เนื่องจากไม่มีฐานข้อมูลพื้นที่ที่พิจารณาอนุญาต ซึ่งอาจส่งผลให้
ไม่สามารถควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละพื้นที่ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองได้ อีกทั้งองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถกำกับควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างของหน่วยงาน
ของรัฐ ซึ่งจากการสังเกตการณ์ในพื้นที่ที่สุ่มตรวจสอบพบว่า อาคารและการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ
มีการก่อสร้างขวางทางน้ำหรือรูก้ำแนวลำน้ำ อันส่งผลต่อประสิทธิภาพการระบายน้ำของทางน้ำสาธารณะ

๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการติดตามตรวจสอบการก่อสร้างและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทำให้มีสิ่งก่อสร้างที่ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดกีดขวางทางน้ำ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งก่อสร้างที่ก่อสร้างในระยะถาวรริมฝั่งแม่น้ำ และสิ่งก่อสร้างที่ก่อสร้างบนทางน้ำสาธารณะจนเป็นเหตุให้ทางน้ำสาธารณะแคบลงหรือหายไป สิ่งก่อสร้างดังกล่าวจะกีดขวางการไหลของทางน้ำส่งผลให้ระบบการระบายน้ำล้นไหล และเกิดปัญหาน้ำท่วมในท้ายที่สุด

เพื่อสร้างความตระหนักและการให้ความสำคัญกับมาตรการผังเมืองอันเป็นมาตรการที่ไม่ใช้สิ่งก่อสร้างและเป็นมาตรการสำคัญมาตรการหนึ่งในการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย และเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศเกิดความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาสิ่งก่อสร้างกีดขวางทางน้ำ ทั้งสิ่งก่อสร้างของภาครัฐและเอกชนที่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพในการระบายน้ำของทางน้ำสาธารณะ อันเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาน้ำท่วมโดยเฉพาะในเขตเมืองและชุมชนเมือง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้นำผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะกราบเรียนนายกรัฐมนตรีตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

๑. กรมโยธาธิการและผังเมือง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมที่แสดงขอบเขตพื้นที่เสี่ยงภัย และกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่เสี่ยงภัย เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลของแต่ละพื้นที่ อันนำไปสู่การพิจารณาตัดสินใจดำเนินการก่อสร้างหรือใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงภัย

๒. กรมโยธาธิการและผังเมือง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมือง ประโยชน์ของผังเมืองต่อการพัฒนาประเทศ และประโยชน์ของผังเมืองในการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย รวมทั้งสร้างจิตสำนึกในการก่อสร้างและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓. กรมโยธาธิการและผังเมืองต้องเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลผังเมือง ข้อมูลแหล่งน้ำ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคมขนส่ง แหล่งพลังงาน ไฟฟ้า ประปา โรงบำบัดน้ำเสีย ท่อระบายน้ำ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำฐานข้อมูลดังกล่าวไปใช้ภายใต้ระบบฐานข้อมูลเดียวกันในการวางแผนและจัดทำผังเมือง การพิจารณาอนุญาต รวมถึงการติดตามกำกับดูแลการก่อสร้างและการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการอนุญาตและการติดตามตรวจสอบการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔. กรมโยธาธิการและผังเมืองต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๗ ในเรื่องการกำกับตรวจสอบการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินและการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยกรมโยธาธิการและผังเมืองควรเร่งพิจารณาดำเนินการออกระเบียบเพื่อใช้ในการกำกับตรวจสอบการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองของเจ้าพนักงานท้องถิ่น อันได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารท้องถิ่นหรือหัวหน้าคณะผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง อย่างเป็นรูปธรรม

๕. หน่วยงานของรัฐที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือดำเนินการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค หรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ต้องนำผังเมืองรวม ซึ่งประกอบด้วย ผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังโครงการ

“...เงินแผ่นดินนั้น คือเงินของประชาชนทั้งชาติ...”
พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

- ๓ -

คมนาคมและขนส่ง ผังสาธารณูปโภค และผังที่โล่ง มาใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนงาน/งาน/โครงการ เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องดำเนินการบังคับใช้ผังเมืองรวมอย่างเคร่งครัด โดยให้เร่งดำเนินการสำรวจการก่อสร้างและการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งในส่วนของภาคเอกชนและภาครัฐ ที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ความรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีของการรุกล้ำทางน้ำธรรมชาติ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบระบายน้ำอันจะเป็นการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทราบเพื่อประกอบการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิชิต สิตาวชิโรภาส)
ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักตรวจสอบการดำเนินงานที่ ๑
โทร. ๐ ๒๑๒๖ ๑๕๐๐ ต่อ ๗๑๐๓
โทรสาร ๐ ๒๒๗๙ ๙๐๖๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : pao1@oag.go.th

มอญพิชิต
สัทนาม/อ.
๒3 มี.ค. ๖๐

สอน ทน.ตท.มท.
 นท.ตท.
 จนท.ทุกท่าน
 ...
๒๐ มี.ค. ๖๐